

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою НУБіП України

«25» листопада 2020 р. протокол № 4

ПОЛОЖЕННЯ

**про професійний розвиток науково-педагогічних
працівників Національного університету біоресурсів
і природокористування України**

Київ – 2020

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ

Положення про професійний розвиток науково-педагогічних працівників Національного університету біоресурсів і природокористування України (далі – Університет) розроблено відповідно до статті 59 Закону України «Про освіту», статті 60 Закону України «Про вищу освіту», статті 24 Закону України «Про фахову передвищу освіту», Закону України «Про професійний розвиток працівників» та «Методичних рекомендацій для професійного розвитку науково-педагогічних працівників», затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 30 жовтня 2020 р. № 1341.

Положення про професійний розвиток науково-педагогічних працівників Національного університету біоресурсів і природокористування України затверджується Вченою радою Університету.

Професійний розвиток науково-педагогічних працівників (далі НПП) Університету – це безперервний процес набуття нових та вдосконалення раніше набутих професійних та загальних компетентностей, необхідних для професійної діяльності, що передбачає постійну самоосвіту та інші види й форми професійного зростання і може реалізуватися шляхом формальної та неформальної освіти, стажування, здійснення професійної діяльності тощо.

Професійним розвитком може вважатися:

- здобуття наступного ступеня вищої освіти (освітнього, освітньо-професійного, освітньо-наукового, освітньо-творчого, наукового), у тому числі за іншою спеціальністю чи освітньою програмою;
- підвищення кваліфікації, стажування або самоосвіта;
- виконання нових або більшої складності професійних обов'язків тощо.

Професійний розвиток що дає змогу НПП підтримувати належний або покращувати рівень своєї професійної кваліфікації.

Професійний розвиток триває впродовж усього періоду професійної діяльності НПП.

Професійний розвиток НПП Університет має враховувати відповідний професійний стандарт (за наявності) і конкретні посадові обов'язки та/або перспективи їх розширення. Крім зазначеного, беруться до уваги особисті професійні інтереси НПП, набутий досвід, рівень виконання професійних (посадових) обов'язків.

Університет сприяє професійному розвитку своїх НПП.

Як правило, траєкторію професійного розвитку та змістовну його частину визначає НПП. У разі потреби, НПП може отримувати консультативну допомогу колег, завідувача кафедри, де він працює, або посадової особи, відповідальної за професійний розвиток НПП на відповідному факультеті чи ННІ.

В окремих випадках, завідувач кафедри, де працює НПП, або особа, відповідальна за професійний розвиток НПП кафедри, може надавати НПП конкретні рекомендації щодо напрямів та змісту його професійного розвитку.

Планування професійного розвитку НПП та узгодження графіку відповідних заходів здійснюється на рівні кафедри, факультету чи навчально-наукового інституту (далі - ННІ), ННІ неперервної освіти і туризму Університету.

Заходи професійного розвитку НПП Університету можуть здійснюватися як в Україні, так і за кордоном.

Участь у програмах професійного розвитку на території держави, що визнана Верховною Радою України державою-агресором чи державою-окупантом, не допускається.

Основними складовими професійного розвитку НПП Університету є підвищення кваліфікації та стажування.

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Процедуру, види, форми, обсяг (тривалість), періодичність, умови підвищення кваліфікації НПП закладів освіти й установ усіх форм власності та сфер управління, включаючи механізм оплати, умови й процедуру визнання результатів підвищення кваліфікації визначено Порядком підвищення кваліфікації педагогічних та НПП, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та НПП».

Для НПП Університету підвищення кваліфікації є обов'язковою складовою системи забезпечення якості освіти.

Підвищення кваліфікації здійснюється, як правило за програмою підвищення кваліфікації, в тому числі шляхом участі в семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо.

Окремі види діяльності НПП (участь у програмах академічної мобільності, наукове стажування, самоосвіта, здобуття наукового ступеня, вищої освіти) можуть бути визнані як підвищення кваліфікації.

НПП самостійно обирають форми, види, напрями та суб'єктів підвищення кваліфікації.

ПЕРІОДИЧНІСТЬ ТА ОБСЯГИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

НПП Університету мають підвищувати свою кваліфікацію не рідше одного разу на п'ять років. При цьому, Університет забезпечує таке підвищення кваліфікації із збереженням середньої заробітної плати.

Обсяг (тривалість) підвищення кваліфікації НПП установлюється в кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи

(далі - ЄКТС, один кредит ЄКТС становить 30 годин) за накопичувальною системою і для НПП закладів вищої та післядипломної освіти протягом п'яти років не може бути меншим ніж шість кредитів ЄКТС.

Накопичувальна система передбачає можливість враховувати обсяги підвищення кваліфікації чи інших видів професійного удосконалення, які визнаються як підвищення кваліфікації і, які здійснювалися НПП будь-коли впродовж міжатестаційного періоду.

НПП Університету, вперше призначеним на посади: ректора, проректорів, декана та заступника декана факультету, директора та заступника директора ННІ, завідувача кафедри, завідувача відділу аспірантури, завідувача відділу докторантури та атестації наукових кадрів, підвищення кваліфікації відповідно до займаної посади протягом двох перших років роботи є обов'язковим.

СУБ'ЄКТИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Суб'єкт підвищення кваліфікації – це заклад вищої освіти (його структурний підрозділ), наукова установа, інша юридична або фізична особа, в тому числі фізична особа – підприємець, що провадить освітню діяльність у сфері підвищення кваліфікації НПП.

НПП Університету вільні у виборі суб'єктів підвищення кваліфікації.

Суб'єкт підвищення кваліфікації може організовувати освітню діяльність у сфері підвищення кваліфікації за місцем провадження власної освітньої діяльності або за місцем роботи НПП Університету, за іншим місцем, якщо це передбачено договором чи відповідною програмою.

Підвищення кваліфікації може здійснюватися в різних суб'єктів, що надають такі освітні послуги.

Основним критерієм вибору НПП чи вченою радою факультету (ННІ) суб'єкта підвищення кваліфікації має бути відкритість і достовірність інформації про діяльність суб'єкта підвищення кваліфікації та відповідні програми, якість надання відповідних послуг.

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Як правило, програма підвищення кваліфікації затверджується суб'єктом підвищення кваліфікації, оприлюднюється на вебсайті, та містить інформацію про:

- розробника;
- найменування програми;
- мету;
- напрям;
- зміст:

- обсяг, що встановлюється в годинах без урахування самостійної роботи або в кредитах ЄКТС з урахуванням самостійної роботи;

- форму підвищення кваліфікації;
- перелік компетентностей,

що вдосконалюватимуться/набуватимуться (загальні, фахові тощо).

Також програма може містити інформацію стосовно:

- розподілу годин за видами діяльності (консультація; аудиторна, практична, самостійна і контрольні заходи тощо);
- особи, яка виконує програму (рівень вищої освіти, категорія, науковий ступінь, вчене звання, місце та/або досвід роботи тощо);

- строку виконання програми;
- місця виконання програми (за місцезнаходженням суб'єкта підвищення кваліфікації, місцезнаходженням замовника тощо);
- очікуваних результатів навчання;
- вартості (у разі встановлення) або про безоплатний характер надання освітньої послуги;

- графіку освітнього процесу;
- мінімальної та максимальної кількості осіб в групі;
- академічних, професійних можливостей за результатами опанування програми;

- можливості надання подальшої підтримки чи супроводу;
- додаткових послуг (організація трансферу, забезпечення проживання і харчування, перелік можливих послуг для осіб з особливими потребами тощо);

- документу, що видається за результатами підвищення кваліфікації тощо.

Обсяг програми підвищення кваліфікації визначається відповідно до її фактичної тривалості в годинах без урахування самостійної роботи або в кредитах ЄКТС з урахуванням самостійної роботи.

ФОРМИ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

НПП Університету можуть підвищувати кваліфікацію за різними формами: інституційною (очна (денна, вечірня), заочною, дистанційною, мережевою), дуальною, на робочому місці, на виробництві тощо. Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватись.

Підвищення кваліфікації може бути організовано за місцем роботи НПП Університету, за іншим місцем та/або дистанційно, якщо це передбачено договором чи відповідною програмою.

Основними напрямками підвищення кваліфікації можуть бути:

- розвиток професійних компетентностей (фахових методик, технологій тощо);
- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки;
- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами;
- використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та кібернетичну безпеку;
- мовленнєва, цифрова, комунікаційна, інклюзивна, емоційно-етична компетентність;
- формування професійних компетентностей галузевого спрямування, опанування новітніми виробничими технологіями, ознайомлення із сучасним устаткуванням, обладнанням, технікою, станом і тенденціями розвитку галузі економіки, підприємства, організації та установи;
- розвиток управлінської компетентності (для керівників закладів вищої освіти та їх заступників) тощо.

Зазначений перелік напрямів підвищення кваліфікації не є вичерпним і може бути скорегований або доповнений відповідно до особливостей кафедри, факультету (ННІ), посад та потреб НПП.

У разі викладання декількох навчальних дисциплін НПП Університету самостійно обирають послідовність підвищення кваліфікації за певними напрямками у міжкатестаційний період в межах загального обсягу підвищення кваліфікації, визначеного законодавством.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Вчена рада факультету чи ННІ самостійно визначає організаційні питання планування та проведення підвищення НПП, які працюють в Університеті за основним місцем роботи.

Обов'язковою складовою організації підвищення кваліфікації є його планування.

План підвищення кваліфікації НПП факультету (ННІ) формується на відповідний навчальний рік на основі пропозицій, наданих НПП. Зазначені пропозиції розглядаються і схвалюються відповідною кафедрою та затверджуються рішенням вченої ради факультету (ННІ).

План підвищення кваліфікації керівників структурних підрозділів Університету та їх заступників, ректора та проректорів здійснюється згідно з планом, затвердженим вченою радою Університету.

Для планування підвищення кваліфікації НПП потрібно надати інформацію про: орієнтовні строки підвищення кваліфікації, програму та її обсяг, суб'єкта підвищення кваліфікації іншу інформацію, визначену факультетом (ННІ).

План підвищення кваліфікації НПП факультету (ННІ) на відповідний рік включає: список НПП, які повинні пройти підвищення кваліфікації у цьому році, теми (напрями, найменування), форми, види, обсяги (тривалість) підвищення кваліфікації (в кредитах ЄКТС), перелік суб'єктів підвищення кваліфікації, строки (графік), вартість підвищення кваліфікації (у разі встановлення) або примітку про безоплатний характер надання такої освітньої послуги.

План підвищення кваліфікації може містити додаткову інформацію, визначену факультетом (ННІ). План підвищення кваліфікації може бути змінено протягом року в порядку, визначеному вченою радою факультету (ННІ).

План підвищення кваліфікації узгоджується на відповідних кафедрах та затверджується вченими радами факультетів (ННІ). План підвищення кваліфікації оприлюднюється на офіційному вебсайті факультету чи ННІ.

На підставі зазначеного плану здійснюється фінансування підвищення кваліфікації НПП за кошти державного бюджету, коштів спеціального фонду Університету, інших джерел, не заборонених законодавством.

НПП Університету можуть підвищувати свою кваліфікацію в Університеті (за виключенням структурного підрозділу, де вони працюють, тобто безпосереднього місця роботи). Такі результати підвищення кваліфікації не потребують визнання вченою радою факультету (ННІ).

ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ДОКУМЕНТ ПРО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Результати підвищення кваліфікації враховуються під час обрання на посаду за конкурсом чи укладення трудового договору з НПП Університету.

Результати підвищення кваліфікації в суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, не потребують окремого визнання чи підтвердження. Не потребує окремого підтвердження підвищення кваліфікації, яке було здійснено в установленому законодавством порядку в Університеті, в якому працює НПП.

Результати підвищення кваліфікації у інших суб'єктів підвищення кваліфікації визнаються рішенням вченої ради факультету чи ННІ. НПП протягом одного місяця після завершення підвищення кваліфікації подає до вченої ради факультету (ННІ) клопотання про визнання результатів

підвищення кваліфікації та документ про проходження підвищення кваліфікації.

У разі підвищення кваліфікації шляхом інформальної освіти (самоосвіти) замість документа про підвищення кваліфікації подається звіт або творча робота, персональне розроблення електронного освітнього ресурсу, оприлюднені на вебсайті факультету (ННІ). Форму звіту визначає вчена рада факультету (ННІ).

Клопотання протягом місяця з дня його подання розглядається на засіданні вченої ради факультету (ННІ). Для визнання результатів підвищення кваліфікації вчена рада заслуховує НПП щодо:

- якості виконання програми підвищення кваліфікації;
- результатів підвищення кваліфікації;
- дотримання суб'єктом підвищення кваліфікації умов договору.

За результатами розгляду вчена рада факультету (ННІ) приймає рішення про визнання чи невизнання результатів підвищення кваліфікації.

У разі невизнання результатів підвищення кваліфікації вчена рада факультету (ННІ) може надати рекомендації НПП щодо повторного підвищення кваліфікації у інших суб'єктів підвищення кваліфікації та/або прийняти рішення щодо неможливості подальшого включення такого суб'єкта підвищення кваліфікації до плану підвищення кваліфікації НПП факультету чи ННІ до вжиття ним дієвих заходів з підвищення якості надання освітніх послуг.

За результатами підвищення кваліфікації в суб'єктів, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, НПП присвоюється професійна та/або освітня кваліфікація у встановленому законодавством порядку.

Окремі види діяльності НПП (участь у програмах академічної мобільності, наукове стажування, самоосвіта, здобуття наукового ступеня чи ступеня вищої освіти) можуть бути визнані як підвищення кваліфікації.

Процедура зарахування окремих видів діяльності, їх результатів та обсяг підвищення кваліфікації НПП визначається вченою радою факультету (ННІ).

Визнаватися як підвищення кваліфікації можуть окремі види діяльності НПП. Зокрема:

- програма академічної мобільності, що зараховується в межах визнаних результатів навчання, але не більше ніж 30 годин або один кредит ЄКТС на рік;
- наукове стажування, один тиждень якого зараховується в обсязі 30 годин або одного кредиту ЄКТС;
- визнані результати навчання набуті шляхом інформальної освіти (самоосвіти) в обсязі не більше 30 годин або одного кредиту ЄКТС на рік (для НПП, які мають науковий ступінь та/або вчене, почесне звання);

- здобуття першого (бакалаврського), другого (магістерського) рівня вищої освіти, третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня або наукового рівня вищої освіти вперше або за іншою спеціальністю у межах професійної діяльності або галузі знань в обсязі відповідно до встановленого обсягу освітньо-професійної (освітньо-наукової, освітньо-творчої) програми у годинах або кредитах ЄКТС, за винятком визнаних (зарахованих) результатів навчання з попередньо здобутих рівнів освіти.

Університет може надавати направлення на навчання за державним замовленням НПП Університету за заочною або вечірньою формою здобуття вищої освіти в межах вакантних місць відповідної спеціальності (освітньої програми) та курсу (року навчання) в разі відсутності на них здобувачів вищої освіти, які навчаються за кошти фізичних (юридичних) осіб і мають право на переведення на місця державного (регіонального) замовлення відповідно до законодавства.

ДОКУМЕНТ ПРО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

За результатами проходження підвищення кваліфікації НПП видається документ про підвищення кваліфікації, технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та обліку якого визначається відповідним суб'єктом підвищення кваліфікації.

У документі про підвищення кваліфікації повинні бути зазначені:

- повне найменування суб'єкта підвищення кваліфікації (для юридичних осіб) або прізвище, ім'я та по батькові (у разі наявності) фізичної особи, яка надає освітні послуги з підвищення кваліфікації НПП (для фізичних осіб, у тому числі фізичних осіб - підприємців);
- тема (напрямок, найменування), обсяг підвищення кваліфікації у годинах та/або кредитах ЄКТС;
- прізвище, ім'я та по батькові особи, яка підвищила кваліфікацію;
- опис досягнутих результатів навчання;
- дата видачі та обліковий запис документа;
- найменування посади (у разі наявності), прізвище, ініціали особи, яка підписала документ від імені суб'єкта підвищення кваліфікації та її підпис.

Документи про підвищення кваліфікації (сертифікати, свідоцтва тощо), що були видані за результатами проходження підвищення кваліфікації у суб'єктів підвищення кваліфікації – нерезидентів України, можуть містити іншу інформацію та потребують визнання вченою радою факультету (ННІ).

ФІНАНСУВАННЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Джерелами фінансування підвищення кваліфікації НПП Університету є кошти державного бюджету, фізичних та/або юридичних осіб, спеціальні кошти Університету, інші джерела, не заборонені законодавством.

У разі підвищення кваліфікації НПП за рахунок коштів державного бюджету, інших коштів, затверджених у кошторисі Університету на підвищення кваліфікації, укладення договору між ректором Університету та суб'єктом підвищення кваліфікації із зазначенням джерела фінансування підвищення кваліфікації є обов'язковим.

За рахунок коштів, передбачених у кошторисі Університету, здійснюється фінансування підвищення кваліфікації в обсязі, встановленому законодавством, і відповідно до плану підвищення кваліфікації НПП, які працюють в Університеті за основним місцем роботи.

Тільки самостійне фінансування підвищення кваліфікації здійснюється:

- науково-педагогічними працівниками Університету, які працюють тут за основним місцем роботи і проходять підвищення кваліфікації поза межами плану підвищення кваліфікації Університету;
- іншими особами, які працюють в Університеті на посадах НПП за суміщенням або сумісництвом.

На час підвищення кваліфікації науково-педагогічним працівником Університету відповідно до затвердженого плану з відривом від освітнього процесу в обсязі, визначеному законодавством, за науково-педагогічним працівником зберігається місце роботи (посада) із збереженням середньої заробітної плати.

Витрати, пов'язані з підвищенням кваліфікації, відшкодовуються у порядку, визначеному законодавством.

Факт підвищення кваліфікації НПП підтверджується актом про надання послуги з підвищення кваліфікації, який складається в установленому законодавством порядку, підписується проректором з навчальної і виховної роботи та суб'єктом підвищення кваліфікації. Такий акт є підставою для оплати послуг суб'єкта підвищення кваліфікації згідно з укладеною угодою щодо підвищення кваліфікації.

Акт не складається, якщо договір не укладався, а послуги з підвищення кваліфікації НПП оплачував самостійно чи отримував безоплатно.

Акт є первинним бухгалтерським документом, може бути складений у паперовій або в електронній формі, та має містити всі обов'язкові реквізити, визначені частиною другою статті 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»:

- назву документа (форми) і дату його складання;
- назву суб'єкта підвищення кваліфікації;

- зміст та обсяг господарської операції (підвищення кваліфікації), одиницю виміру господарської операції (у годинах та/або кредитах ЄКТС);
- посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Первинні документи, складені в електронній формі, застосовуються у бухгалтерському обліку за умови дотримання вимог законодавства про електронні документи та електронний документообіг.

Неістотні недоліки в документах, що містять відомості про господарську операцію, не є підставою для невизнання господарської операції, за умови, що такі недоліки не перешкоджають можливості ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції, та містять відомості про дату складання документа, назву підприємства, від імені якого складено документ, зміст та обсяг господарської операції тощо.

Акт підтверджує факт надання послуг з підвищення кваліфікації, а не рівень їх якості чи рівень здобутих науково-педагогічним працівником результатів навчання. Навіть за умови необхідності додаткового визнання вченою радою факультету (ІНІ) відповідних результатів навчання акт має бути підписаний проректором з навчальної і виховної роботи протягом визначеного договором строку за умови відсутності сумнівів щодо факту надання відповідних послуг.

СТАЖУВАННЯ

Стажування є основним складником професійного розвитку НПП. Відповідно до частини шостої статті 18 Закону України «Про освіту» стажування – це набуття особою практичного досвіду виконання завдань та обов'язків у певній професійній діяльності або галузі знань.

Стажування НПП Університету може здійснюватися в закладах вищої освіти, установах, організаціях та на підприємствах, а також в Університеті (за виключенням структурного підрозділу, де працює НПП, тобто безпосереднього місця роботи). Керівником такого стажування призначається науково-педагогічний чи науковий працівник, який працює у суб'єкта підвищення кваліфікації за основним місцем роботи, має науковий ступінь та/або вчене звання і не менше десяти років досвіду роботи на посадах науково-педагогічних чи наукових працівників.

Стажування НПП Університету в інших суб'єктів підвищення кваліфікації здійснюється під керівництвом працівника, який має відповідний досвід роботи та кваліфікацію. Між Університетом та

суб'єктом підвищення кваліфікації укладається договір, що передбачає стажування одного чи декількох НПП.

За пропозицією однієї із сторін договору, до нього можуть вноситися зміни (уточнення) шляхом укладення відповідної додаткової угоди (дodatка до угоди).

Оплата праці керівника стажування у інших суб'єктів підвищення кваліфікації визначається такими суб'єктами підвищення кваліфікації самостійно або на підставі укладених договорів про стажування НПП Університету.

ПРОГРАМА СТАЖУВАННЯ

Стажування здійснюється за індивідуальною програмою, що розробляється і затверджується суб'єктом підвищення кваліфікації та повинна містити інформацію щодо:

- обсягу програми;
- очікувані результати навчання.

Індивідуальна програма стажування може містити також іншу інформацію, що стосується проходження стажування НПП Університету.

У випадку укладання договору індивідуальна програма є невід'ємним додатком до договору.